

Tema del trimestre:

Social Health: l'atenció a la demència des d'una altra perspectiva

➤ Antecedents

La definició de salut promoguda per l'Organització Mundial de la Salut (OMS), l'any 1948, la defineix com *el complet benestar físic, mental i social de les persones i no només l'absència de malaltia*.

Actualment, però, moltes persones amb un diagnòstic de malaltia crònica poden mantenir un alt grau d'autonomia i, en molts casos, sentir-se "sanes". Aquesta situació ha fet replantejar a nombrosos experts la necessitat d'adequar de nou la definició de salut, de forma menys restrictiva.

La demència ha esdevingut una malaltia crònica freqüent en el nostre context sanitari. La falta d'un tractament eficaç contra la seva aparició o l'evolució dels símptomes implica la necessitat d'adaptar el model assistencial, més encara si s'assoleix un diagnòstic precoç. És a dir, la necessitat d'ajustar l'atenció als trastorns associats, al conjunt de la comorbiditat i en la participació social per tal que les persones amb demència gaudeixin de millor qualitat de vida duran més temps.

➤ La necessitat de revisió

Aquest canvi assistencial proposat posa l'èmfasi en les capacitats preservades de les persones amb demència (i en l'entorn) i busca incorporar una visió menys fatalista treballant perquè aquestes persones puguin experimentar benestar i mantenir dinàmiques personals i socials ajustades a les seves limitacions.

Aquesta nova proposta es defineix segons la capacitat d'autogestió i l'habilitat de la persona per adaptar-se a les circumstàncies. Aquesta definició de salut accepta doncs, una condició de cronicitat, com també les malalties neurodegeneratives i la demència. Així, el canvi en el focus d'atenció es posa en una definició més dinàmica; una re-definició centrada en 3 eixos:

- a) capacitat potencial per complir amb les obligacions
- b) el maneig de la vida amb cert grau d'autonomia
- c) la participació en activitats socials.

El desenvolupament d'aquests tres eixos va tenir en compte els factors personals, els relacionats amb la malaltia, els factors socials i els factors materials i contextuals. I és a partir de l'avaluació d'aquests factors que s'estableixen nous marcs d'intervenció més ajustats a les necessitats i realitats de les diferents persones amb demència (i el seu entorn).

Amb aquesta proposta es vol una atenció menys fragmentada de la persona amb demència alhora que permet treballar per la desestigmatització de la demència. Un treball que implica a tots els nivells assistencials així com al conjunt de l'Administració i a tota la societat.

➤ Possibles intervencions

Per tal de fer operativa aquesta nova definició s'han identificat diferents intervencions que poden incrementar la salut social de les persones amb demència i el seu entorn. Inicialment, les propostes s'han dividit segons dirigides a l'Administració, a les unitats d'atenció i/o als serveis socials i comunitaris.

Un exemple d'acció són les iniciatives inclusives de cares millorar la visualització social i pública com el peculiar restaurant www.mistakenorders.com o les

campanyes "dementia friendly" de formació i informació en espais públics i privats fora del món sanitari, les estratègies tecnològiques per millorar l'assistència i la connectivitat d'aquestes persones i el seu entorn i/o el desenvolupament

de lleis i reglaments més flexibles i ajustats a les diferents realitats.

A nivell clínic són necessàries intervencions que donin suport a la persona per adaptar-se i fer front a les seves capacitats i limitacions. Un aspecte important és la gestió de casos clínics de forma vinculada entre els diferents dispositius i fer un bon acompanyament.

Finalment, mantenir la possibilitat d'implicació en les activitats socials a partir de garantir el suport i el confort per unes experiències positives i significatives.

➤ Per més informació relacionada

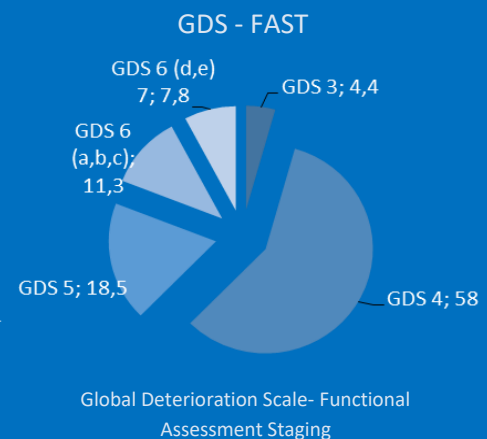
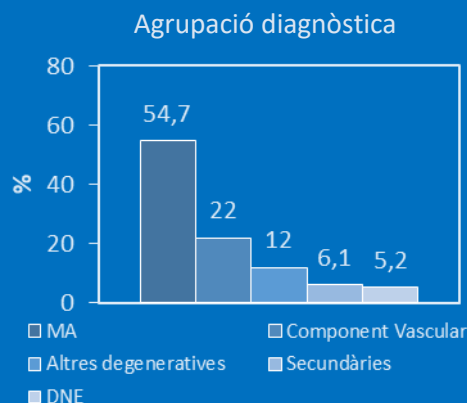
Huber M, Knottneurs JA, Green L, van der Horst H, jadad AR, et al. How should we define Health? *BMJ* 2011;343:d4163. Article d'anàlisi elaborat per múltiples autors i que aporta una nova proposta de definició de salut basada en la capacitat i l'habilitat per adaptar-se a les noves i canviants circumstàncies i la pròpia capacitat d'autogestió en front dels reptes a nivell físic, social i emocionals. Amb aquesta definició també es contempla la necessitat d'avaluació que l'actual definició tampoc té.

Dröes RM, Chattat R, Diaz A, Gove D, Graff M et al. Social Health and dementia: a European consensus on the operationalization of the concept and directions for research and practice. *Aging & Ment Health* 2016; Issue 1: Special Issue on Social Health in Dementia. Treball publicat en una edició especial de la revista dedicada a la Social Health i que operacionalitza la definició i els elements proposats d'aquesta nova identificació en salut. Inclou un llistat interessant d'intervencions possibles per promoure la Social Health des dels diferents àmbits d'actuació.

De Vugt M, Dröes RM. Social health in dementia. Towards a positive dementia discourse. *Aging & Mental Health*, 2017;21:1, 1-3. Article dedicat a oferir a els consensos de la Task-force de salut social de la Xarxa Europea INTERDEM (www.interdem.org). Basat en l'existència del document base sobre els factors que influeixen en la Social Health, aquest treball articula quines intervencions poden ajudar a millorar-la, dona indicacions per a més investigacions i pràctiques per promoure el desenvolupament social com a fórmula de salut en la demència.

➤ IV trimestre 2019 de ReDeGi.

- 9.230 casos registrats
- Edat: **79,5** anys
- MMSE: **17,9** punts
- Atenció primària: **79,4%**
- Temps fins al diagnòstic: **3,0** anys
- Antecedents familiars **28,9%**
- Antecedents depressió: **21,8%**

Col·laboradors del ReDeGi:

